

LEREN

STAP
2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling niet of moeilijk tot automatisatie komt? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien?
- Heb je zicht hoe het komt dat de leerling niet of moeilijk tot automatisatie komt?
- Wat zou er tof zijn als je straks als leraar kan zeggen: 'Mijn leerling komt tot automatisatie'.
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: 'Mijn leerling komt tot automatisatie'. Bekijk samen met de leerling welke van deze concrete gedragsverwachtingen al lukken/kunnen lukken.

STAP
3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar S T E R K T E S. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Wanneer lijkt de leerling wel tot automatisatie te komen (school, vrije tijd, thuis)? ? Hoe merk je dat? Hoe komt het dat het dan wel lukt?

STAP
4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- gevarieerde werkvormen aanbiedt
- zorgt voor interactieve instructie
- oefeningen en werkvormen aanbiedt waarbij verschillende tussenstappen en procedures aan bod komen
- voldoende oefen- en herhalingstijd voorziet
- die helpt bij het kiezen van een juiste oplossingsstrategie en/of het juiste hulpmiddel
- hulp biedt bij zelfstandig werk wanneer er nog geen automatisatie is
- mnemotechnische (memoriseren) middelen inzet om automatisatie te bevorderen
- rekening houdt met het feit dat deze lln. vaker een zwakker werkgeheugen hebben
- afstemt met de ouders rond wat werkt om dit samen toe te passen
- die durft afwegen: tot op welk punt blijven inzetten op automatisatie en wat kan opgevangen worden met redelijke aanpassingen?

Instructie die

- gevarieerd is (visueel-auditief-tactiel-motorisch)
- kort, duidelijk en eenvoudig is
- die 1 oplossingsstrategie aanhoudt voor deze leerling
- opgesplitst is in deelstappen
- enkelvoudig is

Een leeromgeving die

- gestructureerd en duidelijk is
- het gebruik van hulpmiddelen aanmoedigt
- visueel ondersteunend werkt bv. op elke trede van een trap een maaltafel kleven om de tafels (on)bewust te leren onthouden

Leeractiviteiten/opdrachten/taken die

- voldoende repetitieve inoefening per soort vooraleer gemengde denkstappen
- voorgestructureerd zijn bv. overzicht van spellingsregels; leerling moet eerst categoriseren/identificeren over welke spellingsregel(s) het gaat en pas nadien de woorden schrijven
- gevarieerd zijn (visueel-auditief-tactiel-motorisch)
- herkenbaar zijn

Groeps-/klasgenoten die

- automatisatiestrategieën delen

Feedback die

- het gebruik van hulpmiddelen en oplossingsstrategieën aanmoedigt

Ouders die

- binnen de eigen mogelijkheden voldoende herhaling van leervaardigheden kunnen stimuleren/ondersteunen bv. maaltafels inoefenen, online oefeningen klaarzetten, ...
- alarmsignalen (leren) herkennen (het is even te veel) en daar gepast op reageren
- verbaal belonen voor inzet/leerproces i.p.v. voor resultaat
- afstemmen met de leraar rond wat werkt om dit samen toe te passen

STAP
5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- Gevarieerde werkvormen aanbieden:
 - in spelvorm: klokkezen, rekenvaardigheden aanleren
 - bewegingsoefeningen: vlakke figuren, loodrechte en evenwijdige lijnen, touwtje springen
 - op zoek gaan in de leeromgeving: getallen herkennen, visualiseren
 - ..
- Multi sensorieel werken (visueel-auditief-tactiel-motorisch).
 - Bv. tactiel: letters in het zand schrijven.
- Mnemotechnische (memoriseren) middelen inzetten bv. het ei-lied, het kofschip...
- Innerlijke taal stimuleren: het begeleiden van je handelingen met taal in je hoofd.
- Luidop verwoorden wat je doet.
- Aanbieden van oplossingsstrategieën/hulpmiddelen + uitzoeken welke strategieën/hulpmiddelen voor de leerling toegankelijk zijn.
- Toestaan dat er 1 oplossingsstrategie gekozen en gehanteerd wordt. Niet eisen dat de leerling flexibel denkt rond mogelijke oplossingsstrategieën.
- Kan een leerstrategie die werkt ook elders ingezet worden (transfer)?
 - Bv. inoefenen van maaltafels lukt m.b.v. een maaltafelkaart. Kan deze strategie ook ingezet worden bij optellen tot 20 met brug m.b.v. een honderdveld?
- Heel veel herhaling (niet overbevragen).
- Voldoende oefenmomenten voorzien.
 - Beter 3 x 10 minuten dan 1 x 30 minuten oefenen.

STAP 1

Ik merk dat de leerling niet kan starten.

STAP 2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling niet kan starten aan een opdracht of een taak? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien?
- Is dit bij alle taken, in alle situaties zo?
- Heb je zicht hoe het komt dat de leerling niet kan starten?
- Heb je zicht op blokkades door angst, onduidelijkheid, onaangepaste omgeving?
- Wat zou er tof zijn als je straks als leraar kan zeggen: 'Mijn leerling kan starten'.
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: 'Mijn leerling kan starten'. Bekijk samen met de leerling welke van deze concrete gedragsverwachtingen al lukken/kunnen lukken.

STAP 3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar S T E R K T E S. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Wanneer lijkt de leerling wel te kunnen starten aan een opdracht of een taak (school, vrije tijd, thuis)? Hoe komt het dat het dan wel lukt?

STAP 4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- duidelijk benoemt wat er verwacht wordt
- duidelijk zegt welk materiaal de ll. moet klaarleggen
- luidop verwoordt hoe je aan de slag gaat en visualiseert
- rituelen inbouwt bij het starten aan een opdracht
- bij de start korte, duidelijke afgebakende taakjes geeft die meteen kunnen afgewerkt worden

Instructie die

- duidelijk en stapsgewijs is
- kort is
- uitvoerbaar is,
- auditief en visueel is ondersteund

Een leeromgeving die

- gestructureerd en ordelijk is
- voorspelbaar is vooral in tijd (start- en eindsignaal)

Leeractiviteiten die

- een duidelijk begin en einde kennen

Opdrachten of taken die

- duidelijk zijn
- overzichtelijk zijn
- enkelvoudig zijn

Groeps-/klasgenoten die

- de leerling op weg helpen (buddy) maar het niet overnemen
- zelf geconcentreerd kunnen werken

Feedback die

- positief is met betrekking tot de aandachtspanne

Ouders die

- in de gezinscontext ook inzetten op voorspelbaarheid in tijd (begin- en eindsignaal)

STAP 5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- Trigger de motivatie van de leerling door de leerling het belang van de taak te duiden.
- Geef een visueel of auditief start(aandachts)signaal.
- Hang afleiders (toffe posters, werkjes van leerlingen..) achteraan in de klas.
- Visualiseer werktijd en pauzetijd.
- Visualiseer to do's. Klaar? Schrappen maar!
- Maak samen een startplan. Visualiseer met foto's van de leerling zelf in actie.
- Starten met een voorbeeldoefening om kennis op te halen.
- Neem vooraf de tijd om alle materiaal klaar te leggen.
- Laat de leerling benoemen/herhalen wat er verwacht wordt.
- Benoem in deelstappen: wat eerst, wat daarna?
Bij meerdere opdrachten binnen een tijdsbestek: vragen lezen en eerst aanpakken wat onmiddellijk kan en pas daarna de meer uitdagende opdrachten.
- Begrens in tijd. Zoek uit wat voor deze leerling kan werken.
Bv. oefen met een timer. Leer de leerling bewust naar een klok kijken zodat hij ook letterlijk ziet dat de tijd voortschrijdt.
- Bouw een groeipad uit van begeleid naar zelfstandig starten.
Bv. de lkr. gaat tot bij de leerling om aan te zetten tot starten, tot zelfstandig met een plan werken.

STAP 1

Ik merk dat de leerling leerstof trager verwerkt.

STAP 2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling leerstof trager verwerkt? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien?
- Heb je zicht hoe het komt dat de leerling leerstof trager verwerkt?
- Wat zou er tof zijn als je straks als leraar kan zeggen: 'Mijn leerling verwerkt vlot en nauwkeurig leerstof'.
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: 'Mijn leerling verwerkt vlot en nauwkeurig leerstof'. Bekijk samen met de leerling welke van deze concrete gedragsverwachtingen al lukken/kunnen lukken

STAP 3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar S T E R K T E S. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Waar en wanneer lijkt de leerling wel vlot en/of nauwkeurig aan de slag te gaan met opdrachten en taken (school, vrije tijd, thuis)? Hoe komt het dat het dan wel lukt?

STAP 4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- geduldig is
- empathisch is
- duidelijk bepaalt voor zichzelf wat het doel is: kwaliteit of kwantiteit
- de lat hoog genoeg blijft leggen
- opdrachten afbakent met tijdsaanduiding
- duidelijk uitlegt waarom het belangrijk is dat je nauwkeurig werkt, kwaliteit boven kwantiteit.
 - sommige jobs vragen snelheid en nauwkeurigheid, sommige vragen enkel snelheid, sommige vragen enkel nauwkeurigheid
- die tussentijds controleert of de leerling mee is

Instructie die

- die het doel van de opdracht duidelijk verwoordt naar de leerling: kwaliteit en/of kwantiteit

Een leeromgeving die

- tijd visualiseert en verbaal ondersteunt

Leeractiviteiten die

- duidelijke tussenschappen bevat in functie van controle of een leerling al dan niet mee is

Opdrachten of taken die

- begrensd zijn in hoeveelheid en duur
- een duidelijk onderscheid tussen 'moetjes' en 'magjes'
- een duidelijke opbouw hebben
- een herkenbare opbouw hebben die zich steeds herhaalt

Groeps-/klasgenoten die

- de leerling respecteren in zijn traagheid
- de leerling op weg helpen (buddy) maar het niet overnemen

Feedback die

- gericht op het doel van de opdracht: kwaliteit en/of kwantiteit
- aanspoort om te werken binnen een tijds kader
- gericht is op het groeipotentieel van de leerling
- erkenning geeft voor de kleine stapjes die de leerling zet

Ouders die

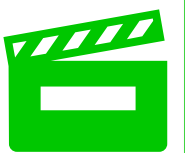
- thuis ook taken timen en er uitdagend mee omgaan in spelvorm

STAP 5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- Opdrachten:
 - Deel oefeningen op in 'moetjes' en 'magjes'.
 - Antwoorden laten aanduiden in fluo i.p.v. laten noteren.
 - Zorg ervoor dat opdrachten een heldere structuur hebben en duidelijk voorgesteld worden. Vereenvoudig of pas aan.
 - Visualiseer opdrachten (met picto's) zodat ze minder moeten lezen.
- Leer de leerling kijken naar een kleurenklok. Geeft info over tijd die al gepasseerd alsook over tijd die nog moet komen.
- Pas de focustijd aan.
- Maak gebruik van digitale tools.
- Zet in op herhaling.

STAP
2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling geen transfer maakt? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien? Denk niet enkel aan kennis maar ook inzicht, vaardigheden en attitudes!
- Heb je zicht hoe het komt dat de leerling geen transfer maakt?
- Wat zou zichtbaar maken dat je straks als leraar kan zeggen: 'Mijn leerling maakt wel transfer.'?
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: "Mijn leerling maakt transfer!" Bekijk samen met de leerling hoe transfer maken al lukt/kan lukken.

STAP
4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- eerder verworven kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes activeert, illustreert en verbanden legt
- werkt met voorbeelden, analogieën
- patronen, kenmerken, concepten en verbanden aanduidt
- kapstukken aanreikt bv. als je dat nog eens moet doen, weet je dan hoe je dat moet aanpakken?
- waarneemt bij welke activiteiten en hoe de leerling zichzelf kan aansturen en waar er meer begeleiding nodig is
- opmerkt en benoemt hoe en wanneer de leerling wel transfer maakt
- luidop verwoordt hoe hij de zaken aanpakt/zal aanpakken, welke stappen of procedures hij volgt (modeling)

Instructie die

- mogelijkheden voorziet om gespreid te herhalen en te oefenen
- verwerken, visualiseren en structureren van informatie begeleidt ifv inzicht en transfer

Een leeromgeving die

- ruimte creëert om stil te staan bij en te benoemen hoe men tot oplossingen komt
- de tijd laat om te bespreken en om te zoeken naar oplossingen
- gespreide herhaling toelaat
- metacognitie stimuleert
- toelaat dat de leerling zelf een stappenplan opmaakt waarin eerder verworven competenties zijn opgenomen

Leeractiviteiten, opdrachten of taken die

- zo authentiek mogelijk zijn en dus lijken op de situaties die voorkomen in de realiteit.
 - door levensechte taken te gebruiken, worden kennis, vaardigheden en attitudes niet los van elkaar geoefend, maar geïntegreerd met elkaar.
- gevarieerd zijn
- die gemakkelijk kunnen worden onderbroken om stil te staan bij verbanden leggen
- die erop gericht is denkpatronen door te maken in verschillende omstandigheden en contexten, met andere gegevens
- uitnodigen om vooraf de strategie tot toepassen in andere contexten te bespreken
- werken met procescriteria, tussenstappen om toe te passen in andere contexten
- uitdrukkelijk aanzetten tot metacognitie
- interactieve modellen aanbiedt voor exploratie en controle

Groeps-/klasgenoten die

- luidop reflecteren over hun oplossingsmethode (model zijn)
- zonder oordeel mee nadenken over oplossingsmethodes, gemaakte keuzes

Feedback die

- gericht is op het hoe, eerder dan op het wat

Ouders die

- duidelijk zijn en aandacht hebben voor het voordoen en verwoorden van hoe zij zaken aanpakken in verschillende situaties
- die hun kind coachen om transfers te maken

STAP
3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar S T E R K T E S. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Waar en wanneer lukt het de leerling wel om transfer te maken (school, vrije tijd, thuis)? Hoe komt het dat het dan wel lukt?

STAP
5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- De leerling leren vragen stellen wanneer hij/zij zich in een probleemsituatie bevindt.
- Een hulpmiddel opstellen met reflectievragen zoals:
 - Wat is het probleem?
 - Ben ik ooit als eens een dergelijk probleem tegengekomen?
 - Hoe heb ik dit toen opgelost?
 - Welke methodes en hulpmiddelen ken ik om dit probleem op te lossen?
 - Hoe ziet mijn plan eruit?

STAP 1

Ik merk dat de leerling vaak een appèl (beroep) doet op mij.

STAP 2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling vaak een beroep op jou doet? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien?
- Heb je zicht hoe het komt dat de leerling vaak een beroep op jou doet?
- Wat zou er tof zijn als je straks als leraar kan zeggen: 'Mijn leerling kan zelfstandig aan de slag en doet minder (geen) beroep op mij.'
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: "Mijn leerling kan zelfstandig aan de slag en doet minder (geen)beroep op mij!". Bekijk samen met de leerling welke van deze concrete gedragsverwachtingen al lukken/kunnen lukken.
- Hoe weet ik of de leerling bewust appèl doet op mij? Kan de leerling de juiste vraag stellen die hij zelf niet zelfstandig kan oplossen of terugvinden?

STAP 3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar S T E R K T E S. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Waar en wanneer lukt het de leerling wel (school, vrije tijd, thuis) om zelfstandig een opdracht of taak uit te voeren zonder beroep te doen op anderen? Hoe komt het dat het dan wel lukt?

25

STAP 4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- beseft dat het geen onwil is dat de leerling beroep doet op anderen maar een gebrek aan zelfvertrouwen
- zelf model staat in het autonoom aanpakken van activiteiten
- verwoordt en toont dat hij soms onzeker is maar toch probeert
- veel bevestiging geeft wanneer de leerling een taak toch zelfstandig maakt
- expliciteert dat men kan leren van fouten maken
- expliciteert dat zelf tot oplossingen komen veel zelfvertrouwen geeft
- veel vertrouwen geeft om zelfvertrouwen op te bouwen
- gelooft in het kunnen van de leerling en dit benoemt en uitstraalt
- eerder aandacht geeft aan de inspanning dan aan het uiteindelijk resultaat
- stimuleert om toch zelfstandig een taak aan te pakken
- de leerling in een andere rol (bv hulp bieden) zet

Instructie die

- je uitnodigt om dingen eerst zelf te proberen en pas daarna de hulp van anderen in te schakelen
- aangeeft welke opdrachten je zelfstandig moet doen en bij welke je hulp mag vragen
- ondersteund wordt door een overzicht van de stappen die je dient te nemen
- gradueel en structureel opgebouwd wordt met het benoemen van bijhorende bronnen- en consultatiemateriaal
- begeleid wordt door een visueel overzicht van waar je hulp kan vinden
- begeleid wordt door een visueel overzicht van bij wie je hulp kan vragen

Een leeromgeving die

- rijkelijk uitgerust is met zowel digitaal als concreet bronnen- en consultatiemateriaal waaruit gericht geselecteerd wordt
- overzichtelijk en georganiseerd is, die visueel aangeeft waar wat te vinden is
- veilig en foutvriendelijk is

Leeractiviteiten, opdrachten of taken die

- afwisselend verschillende leerlingen op hun sterktes aanspreken
- leerlingen leren om verschillende rollen op te nemen (coöperatief leren)
- leerlingen geleidelijk aanleren om zelfstandiger te werken
- leerlingen uitnodigen om zelf begrippen of werkwijzen op te zoeken
- gemakkelijk genoeg zijn om mee van start te gaan

Groeps-/klasgenoten die

- model staan in het bewust kiezen om hulp in te roepen
- model staan in het leren zelfstandig werken
- willen helpen bij complexere opdrachten
- medeleerlingen ondersteunen en hulp bieden waar nodig, zonder over te nemen
- elkaar vertrouwen geven

Feedback die

- aandacht heeft voor elke kleine stap die de leerling zelf zet
- inzet en doorzettingsvermogen stimuleert
- de leerling motiveert om zelf naar oplossingen op zoek te gaan

Ouders die

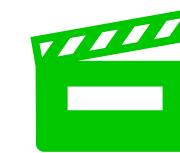
- de leerling ondersteunen waar nodig, zonder over te nemen
- de leerling een duwtje in de rug geven om dingen 'alleen' op te nemen
- de leerling het volste vertrouwen geven
- inspanningen om zelf tot oplossingen te komen uitdrukkelijk waarderen

STAP 5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- Verwoordt duidelijk wanneer je verwacht dat de leerling alleen aan de slag gaat en geen beroep op hulp mag doen:
 - gebruik visualisaties (picto, stoplicht, ...)
 - gebruik tools zoals de beertjes van Meichenbaum om samen met leerlingen te reflecteren over zelfstandig aan de slag gaan
 - gebruik stappenplannen met tussenstappen en tussentijdige zelfevaluatie/checklists
- Geef concreet aan hoelang de individuele werktijd duurt, visualiseer indien nodig (bv gebruik time timer).
- Leer de leerling inschatten wanneer hulp echt nodig is en wanneer niet.
- Maak duidelijke afspraken rond wanneer de leerling hulp mag inschakelen.
- Biedt de leerling bv. een wisbordje aan waarop hij zaken kan noteren, tekenen die hij later kan vragen aan de leerkracht. (kort parkeren)
- Bouw zelfstandig werken stelselmatig op.
- Bewaak dat de leerling bij groepswerk verschillende rollen opneemt.
- Leer de leerling welke hulpbronnen wanneer beschikbaar zijn.
- Concretiseer de beschikbare hulpbronnen eventueel aan de hand van een visuele voorstelling.
- Zorg ervoor dat de leerling die hulpbronnen kan gebruiken (volgens ontwikkeling).
- Check of de leerling weet hoe hij hulp kan vinden en vragen.
- Leer leerlingen om elkaar te helpen zonder het over te nemen.
- Bevestig zelfstandig werk.
- Leer de leerling om zorgvuldig en beleefd met hulp om te gaan.
- Ga in gesprek met de leerlingen en maak duidelijk dat alle leerlingen recht op aandacht hebben maar dat men steeds gericht vragen moet leren stellen.

STAP 1

Ik merk dat de leerling zich niet kan organiseren.

STAP 2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling zich niet kan organiseren? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien?
- Heb je zicht hoe het komt dat de leerling zich niet kan organiseren?
- Wat zou er tof zijn als je straks als leraar kan zeggen: 'Mijn leerling kan zich organiseren.'
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: 'Mijn leerling kan zich organiseren'. Bekijk samen met de leerling welke van deze concrete gedragsverwachtingen al lukken/kunnen lukken.

STAP 3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar S T E R K T E S. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Waar en wanneer lukt het de leerling wel om zich te organiseren bij opdrachten en taken (school, vrije tijd, thuis)? Hoe komt het dat zichzelf organiseren dan wel lukt?

STAP 4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- haalbare en realistische verwachtingen vooropstelt
- zich realiseert dat dit moet aangeleerd worden
- zelf planmatig en gestructureerd werkt
- overgangen tussen lessen goed aangeeft
- ondersteunt bij het overzicht houden over alle taken die moeten gebeuren
- verwachtingen duidelijk maakt
- een team dat afspraken maakt bv. voor elk vak een bepaalde kleur
- afstemt met de ouders rond wat werkt om dit samen toe te passen

Instructie die

- een duidelijke structuur bevat (wat eerst, wat daarna, wat laatst?)
- stapsgewijs wordt uitgelegd
- helder, concreet en bondig is
- visueel wordt ondersteund
- pas start bij 100% aandacht

Een leeromgeving die

- overzichtelijk en georganiseerd is

Leeractiviteiten, opdrachten of taken die

- helder, concreet en overzichtelijk zijn
- visueel ondersteund zijn
- herkenbaar zijn
- starten met een voorbeeld

Groeps-/klasgenoten die

- model staan
- op weg helpen

Feedback die

- specifiek en gericht is op het zich organiseren

Ouders die

- afstemmen met de leraar rond wat werkt om dit samen toe te passen

STAP 5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- Maak de leerling bewust van de momenten dat het hem wel lukt, vraag door en maak samen de transfer naar andere momenten.
- Leer de leerling opruimen voor hij aan een volgende opdracht begint en volg dit consequent op.
- Gebruik een steeds terugkerende kleur/stramen voor terugkerende vakken/opdrachten.
- Techniek of strategie aanleren bv. luidop de verschillende stappen verwoorden – opdracht herhalen – een organisatiesysteem bedenken en dat (consequent) toepassen – planningsdocument maken – ..
- Samen met de leerling de te verwachten leeruitkomst (gedrag) concreet maken, invulling geven.
- Bespreek samen met de leerling hoe lang hij/zij denkt nodig te hebben om een taak uit te voeren en/of onderdelen van deze taak. Bv. een time timer inzetten als tijdsbewaker.

STAP
2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling niet tot zelfregulatie komt? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien?
- Heb je zicht hoe het komt dat de leerling niet komt tot zelfregulatie?
- Wat zou er tot zijn als je straks als leraar kan zeggen: 'Mijn leerling kan zichzelf reguleren.'
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: "Mijn leerling komt tot zelfregulatie !" Bekijk samen met de leerling welke van deze concrete gedragsverwachtingen al lukken/kunnen lukken.

STAP
4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- luidop verwoordt hoe hij/zij zichzelf aanstuurt, de zaken aanpakt/zal aanpakken (model zijn)
- opmerkt wanneer de leerling wél tot zelfregulatie komt en dat ook concreet benoemt bv. taakspanning, nauwkeurigheid, tempo..
- gerichte complimentjes geeft over belangrijke elementen van de prestatie (aandachtspanne, nauwkeurigheid, tempo, ...)
- het nut van een taak kan overbrengen
- succescriteria samen met de leerlingen opstelt/bespreekt
- uitdaagt, feedback geeft, hulpmiddelen aanreikt zonder het te snel zelf in handen te nemen, bv. 'Wat heb jij nodig om deze taak zelf in handen te nemen?'
- gefaseerd begeleidt :
 - de leraar instrueert (voordoen)
 - de leraar stuurt
 - de leraar leidt en begeleidt
 - de leraar ondersteunt
 - de leraar coacht
- afstemt met de ouders rond wat werkt om dit samen toe te passen

Instructie die

- kort, duidelijk en overzichtelijk is
- toelaat dat de leerling zelf een planning opmaakt (wanneer, hoe, met wie, hoe lang, waar, ...)

Een leeromgeving die

- rust en structuur biedt
- visueel ondersteunt (bv. stappenplan..)
- voorspelbaarheid biedt (bv. dagplanning, takenbord, ..)

Leeractiviteiten die

- duidelijk weergeven wat de vooropgestelde doelstellingen zijn (wat wordt verwacht?, wat moet ik doen?, hoe moet ik dit doen?, ...)

Oprachten of taken die

- een mogelijke strategie aanreiken bv. een concreet voorbeeld noteren bij een oefenreeks
- in tijd worden afgebakend
- in tijd worden gevisualiseerd

Groeps-/klasgenoten die

- op weg helpen zonder het over te nemen

Feedback die

- gericht is op de taak
- gericht is het eigen handelen; wat kan ik hieruit meenemen voor een volgende keer?
- ook non-verbaal positief bekrachtigt bv. een duim, een knikje..
- aanzet tot zelfreflectie

Ouders die

- afstemmen met de leraar rond wat werkt om dit samen toe te passen

STAP
5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- Een dag-, week- of maandoverzicht met de vaste activiteiten om daarin de eigen planning te kunnen maken.
- Een duidelijke structuur voor reflectie aanbieden. Let wel op dat deze routine niet belangrijker wordt dan de reflectie zelf.
- Een zichtbare, goed werkende klok of time timer in de klas.
- Houd de II. een spiegel voor. Stel open vragen.
Bv. Een hulkaartje met reflectievragen voor en na de opdracht:
 - wat? wanneer? hoe? welk hulpmiddel heb ik nodig? ..
 - wat heb ik geleerd? wat doe ik heel goed? wat doe ik een volgende keer anders? ..
- Stimuleer luidop denken. Voorbeeldfunctie als leerkracht.
- Leer de leerling strategieën aan voor 'wat als iets mij niet lukt?'
 - Bv. brein – boek – buur – baas
- Gebruik een tetra-hulp.
- Maak een planning (kalender, weekroosters, dagschema..) zodat de leerling weet wat van hem verwacht wordt en stel een tijdsplan op.
- Systematisch doorheen de dag reflectiemomenten inplannen, bv:
 - Op het einde van een toets ruimte laten voor feedback over hoe de leerling zijn resultaat inschat.
 - Op het einde van een speeltijd samen evalueren (zonder oordeel) of een bepaalde regel werd gevolgd bv. stil zijn op de trap.
 - Bespreking aan de hand van de methodiek 'Tekenen je gesprek'.
 - Bij het binnenkomen/verlaten van de klas verwoorden hoe de les of speeltijd is verlopen bv. Met behulp van een exit ticket.
 - Op het einde van een opdracht laten aanduiden wat de leerling hiervan vond. <https://www.klasse.be/195053/zelfsturing-posters-trek-je-plan/>
- Zorg voor bewegingstussendoortjes.

STAP
3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar S T E R K T E S. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Waar en wanneer lukt het de leerling wel om tot zelfregulatie te komen (school, vrije tijd, thuis)? Hoe komt het dat het dan wel lukt?

